

РЕЗЮМЕТА НА ПУБЛИКАЦИИТЕ

на Гл. ас. д-р Пламен Патарчанов

представени за рецензиране за участие в конкурс за доцент

по професионално направление 4.4. Науки за земята

(Социална и икономическа география – география на промишлеността)

Обявен в ДВ, бр. 51 от 27.06.2017 г.

I. МОНОГРАФИИ И КНИГИ

1. Патарчанов, Пл. Индуриално депресивни райони. ISBN 978-619-90926-0-6. София, 2017.

Монографията е сред малкото научни издания посветени на все по-актуалната тематика, свързана с анализа на неформалните териториални образувания, играещи съществена роля в организацията и развитието на националното пространство. То е мотивирано от обективните потребности на съвременната регионална наука, публично образование и институционална практика. Свързано е с качествените изменения в настоящото състояние на пространственото развитие и системата от дейности в процеса на неговото планиране и управление.

Първата част на изследването е посветена на ролята на регионалните географски изследвания като съществено научно направление в географската наука и особено в обществената практика. Изяснени са редица теоритико-методологични въпроси, свързани със същността, значението, структурата и съдържанието на регионалните географски изследвания, дефинирайки нейния обект и предмет, място в науката и хронология на развитието. Направен е преглед на научните парадигми и ролята на водещите географски школи в тяхното утвърждаване, приложение и развитие. Специално място е отделено на анализа на понятийно-терминологичната база на изследванията като е обърнато внимание на дискуссионните моменти в нея. Съществен момент в изложението е изясняването на въпросите, посветени на процеса на регионализация на територията и диференцирането на различните видове региони, както и ролята на интегрирания подход в тяхното пространствено развитие.

Конкретният обект и предмет на изследване във втората част стои в основата на нейния методически и практико-приложен характер. Изследвайки международния опит и базирайки се на конкретни методически подходи, принципи, критерии и показатели са идентифицирани индустриално-депресивните райони в България. По авторски алгоритъм е извършен регионален анализ на териториалните им ресурси в контекста на

възможностите за тяхното икономическо реструктуриране. Дефинирани са основните групи проблеми на регионалното и локално развитие на тези проблемни райони в България. Изведени са основните принципи, приоритети и конкретни мерки на политиката за тяхното интегрирано пространствено развитие. Специално внимание е обърнато на някои съвременни аспекти в икономическото и социално състояние на индустриално депресивните райони, чрез посочване на приложени позитивни и негативни практики. На тази основа е направена класификация на районите в зависимост от потенциала, с който те разполагат в момента. В заключение са направени предложения за реализиране на конкретни структурни мерки, чрез развитие на производства и дейности с завършени стопански цикли, които да реализират възможностите за интегрирано развитие.

Изданието освен с своите научно-методически и практико-приложни приноси изпълнява и образователни функции като съдейства активно за запълване на съществения вакуум в учебната литература за подготовка на студентите по няколко професионални направления, специалности, магистърски програми и учебни дисциплини.

2. Чепинският край - генезис и етногеографско развитие (комплексно регионално етногеографско изследване) - второ издание. Монография. Изд. на д-во "ДИОС", ISBN 954-9405-56-8. С., 2000, второ издание 2006. 103 с.

Комплексния характер на монографичното изследване е издържано в духа на едно комплексно антропогеографско проучване, което има регионален и локален пространствен обхват. Тематиката му е посветена на актуални въпроси, някои от които с дискуссионен характер, която придобива все по-голямо значение в динамичното развитие на етнорелигиозните процеси и тяхната пространствена проекция.

Изследователският интерес е породен от изострянето на редица етнически и религиозни проблеми и засилването на процесите на миграция на населението, най-вече по политически и икономически причини, които се превръщат в благоприятна среда за вътрешни и международни конфликти. Тяхното разрешаване става все по-трудно поради сложността на тяхното възникване и пространствено развитие. Това повишава ролята на подобни научни изследвания, които изучават етнорелигиозния състав на населението на различни териториални равнища, неговото движение и пространствени взаимоотношения; анализа на особеностите на заселване на етнорелигиозните общности и уточняване на техните граници; отчитане броя и

динамиката на отделните етноси и религиозни групи; изясняване влиянието на разнообразните социално-икономически и други фактори върху промяната на състава на населението в различни пространствени общности.

Изследването разкрива пространствените особености в генезиса, развитието и съвременното състояние на населението и селищата в Чепинския край като една специфична териториална област, формирана в резултат на сложни историко-географски фактори и процеси.

На основата на коректния преглед на редица мнения на други изследователи в първата част се изясняват понятийно-терминологичните особености на видовете етнически образования и процеси и техните основни характеристики. На ролята на географското положение, природните условия и ресурси върху развитието на населението и селищата в Чепинския край е посветен анализа във втората част. Генезиса на българската народност в изследваната територия, който е проследен чрез периодизация на процеса и изясняване на неговите основни съставни елементи и особености, са предмет на проучването в третата, а последващото етногеографското развитие на населението и селищата в четвъртата част. В следващата част са изяснени техните етнографски особености (език и говори, домашен бит и архитектура, топонимия и антропонимия, народно творчество). В последната част са анализирани съвременният етнодемографски облик и процеси в Чепинския край. В заключение са направени обобщения и изводи произтичащи от анализа в изложението, и на тази основа са открити основните опасности и предизвикателства, свързани с икономическата и религиозна експанзия в нашето съвремие, както и необходимостта от адекватна политика за справяне с тях.

II. СТУДИИ

1. Състояние и перспективи в развитието на потребителската индустрия в България. ГСУ, кн. 2 - География, Т. 109, София, 2016. 161-175. (под печат).

В студията на основата на кратък исторически преглед на потребителската индустрия в България, се анализира нейното съвременното състояние и се очертават перспективите за развитието ѝ. Анализирани са нейният производствен профил, особеностите на пространствената организация, вътрешния и външния пазар на основни потребителски стоки. Дефинирани са причините за основните икономически, организационни и управленски проблеми и възможностите за тяхното решаване.

Българската потребителска индустрия, след преструктурирането си в края на миналия и началото на този век, се намира в състояние на утвърждаване и развитие, на вътрешния, но най-вече на международния пазар. Развитието на производствата в сектора, трайно следват световните тенденции на корпориране на местния бизнес към глобалните оператори в всички цикли на стопанските процеси. В почти всички браншове на потребителската индустрия (освен в издателската дейност) присъствието на големи чужди компании е безспорен факт, който ясно личи от тяхното място във продажбите и разбира се значителния им принос в износната листа на страната.

Основни задачи и същевременно перспективи в развитието на бизнеса с потребителски стоки е задълбочаването на производствената специализация в суровинно осигурени и пазарно конкурентноспособни производства. Изключително важно е да продължава тяхното организационно и пространствено реструктуриране за постигане на завършеност на стопанските цикли, което ще повиши ефективността им. То е гаранция за по-висока принадена стойност на крайните продукти и повече възможности за значително пазарно присъствие, както и за задълбочаването на хоризонталната и вертикална интеграция на националното стопанство.

2. Същност и критерии за идентификация на планинските райони в Европа. Сборник „География и регионално развитие”, фондация „ЛОПС”. Созопол. 2012. 126-139.

В проучването са изяснени основни същностни характеристики на планинските райони. На основата на комплекс от основни и допълнителни критерии са дефинирани планинските територии в двадесет и девет европейски страни, които са основен обект на проучването. Границите им са приравнени към общинските, за да се определят планинските общини в зависимост от площта на планините в техния териториален обхват. Прегледа на различията в националните критерии при определянето на планинските територии в страните от ЕС дава основание да се открие критичната нужда от общ и то обективен подход, чрез който да определят границите на тези територии.

Направеният анализ на дела на планински земи в непланински общини и дела на непланински земи в планински общини, за цялата изследвана територия позволява да се изявят големите пространствени различия в отделните страни, което предопределя и особеностите на националните политики към тези територии. Изтъква се трудността при създаването на обща политика за развитие на планините на Европа и на районите

формирани в тях (подобна на тази в селските райони), която да е подчинена на еднакви критерии и показатели в различните масиви и страни.

Липсата на общностна (в рамките на ЕС), както и общо европейска планинска политика генерира сериозни пречки пред развитието на огромни територии в Европа, с значителен природен, демографски, икономически и културен потенциал. Не ефективното му използване е неоправдано, както за сметка на самите планински райони, така и на съседните на тях низинни области.

Необходимостта от прилагането на интегрирани политики и инструменти в развитието на европейското пространство е продиктувано и от факта, че голяма част от планинските райони имат и трансграничен характер, което усложнява допълнително ограниченията, продиктувани от особеностите на средата в тях.

Абсолютно наложително е създаването на общностно законодателство, което да послужи като основа за целенасочени общоевропейски действия, днес и в бъдеще, за интегрирано и устойчиво развитие на планинските райони.

3. Регионален и секторен анализ на икономиката на общините по западната граница с Република Сърбия. ГСУ, кн. География, Т. 103 , София, 2010. 215-238.

Анализа в студията е посветен на пространствената характеристика на икономическото развитие на общините в един от най-проблемните гранични райони на България, с Република Сърбия. Особено внимание се обръща на секторната специализация и пространствената организация на местната икономика. Определени са основните проблеми в развитието на местната икономика и възможностите за пространствени решения и специфични мерки, както и ролята на различни участници в организацията и управлението на социално-икономически процеси.

Икономиките на общините в изследвания район се характеризират с сериозни структурни проблеми. Дълбоката политическа трансформация и прехода от планово към пазарно стопанство, са определили настоящия облик на местните икономики. Броят на работодателите е ограничен, което обуславя недостатъчното предлагане на работни места на пазара на труда.

Наложителна е висока активност на публичните власти за привличане на инвестиции за нови икономически дейности, с цел постигане на устойчива заетост на работната сила и диверсификация на стопанствата на общините.

Показателен за икономическия облик на изследваната територия е факта, че повечето общини са част от обхвата на районите за целенасочена подкрепа. Те се

явяват териториална основа за концентрация на ресурси, с цел намаляване на вътрешнорегионалните различия в степента на развитие на отделните административно-териториални общности и постигане на целите на държавната политика за регионално развитие.

4. Регионален анализ на териториалните ресурси на индустриално-депресивните райони в контекста на икономическото им реструктуриране. ГСУ, ГГФ, кн. 2 - География, т. 94, 2002. 147-168.

Регионалният анализ в студията е насочен към онази част от ресурсите на индустриално депресивните райони в България, които са конкретният обект на изследването, чрез стопанското активиране на които е възможно да се извърши отраслово реструктуриране в началния етап с цел излизане от състоянието на депресия, а след това икономическа стабилизация и перспективно развитие на цялата им територия и в други производствени направления.

Опирайки се на извършеният пространствен анализ на ресурсите са очертани териториалната им диференциация и на тази основа различните възможности за тяхното териториално съчетаване и използване в процеса на излизане от индустриална депресия на всеки един от тях. Вниманието е съсредоточено върху три основни области – аграрно стопанство, горско стопанство и туристически дейности (традиционни и алтернативни).

Предложени са варианти на икономическа диверсификация и бъдеща специализация в тези райони, чрез развитие на отрасли с малка ресурсоемкост текстилна, шивашка, обувна, или на модерни наукоемки машиностроителни производства с по голяма добавена стойност и по-широк социален ефект. Решение в тази посока е и развитието на научните изследвания и иновационна дейност чрез създаване на нови, по-ефективни териториално-организационни бизнес структури като клъстерите, които да обединяват в завършени стопански вериги.

5. Regions in Bulgaria. Land and people. Bulgaria 1999 - Almanac., Sofia press agency, S., 1999. 113-126.

Като резултат от информационния характер на изданието проучването на националната територия, нейните региони (области) и локални общности (общини) е осъществено на основата на предварително утвърден алгоритъм, който позволява

сравнения между тях и извявяване на техните особености, пространствени предимства и ограничения.

Анализа последователно е посветен на основните характеристики на регионалната територия; процесите и показателите на демографския потенциал; особеностите на природните ландшафти; ролята на градските селища и културните дадености; икономическия профил.

II. СТАТИИ

1. Добра практика или неизползвана възможност за регионалното развитие на селските райони в България. Научен сборник в чест на проф. д-р П. Славейков. 2017. (в съавторство – първи автор Емилия Патарчанова). (под печат).

Статията е посветена на една от специализираните (алтернативни) форми на туризъм, като фактор с голям потенциал за регионалното и локално развитие на селските райони. Синтезирано е изяснено е мястото и значението на храната в различните видове пътувания, в извявяването и утвърждаването на местната културна идентичност чрез развитието на кулинарния туризъм. Разгледани са основните направления в неговата структура, техните особености и възможни съчетания.

Подробно е анализирана ролята на кулинарния туризъм в локалното стопанство при разработването на стратегиите за местно развитие и са посочени са индикатори за измерване на качеството на местните продукти. Анализирани са добри управленски практики с примери от различни страни и необходимите стъпки за реализирането на ефективни модели в развитието на кулинарния туризъм. Изяснени са предпоставките за неговото развитие в България, основните предизвикателства и проблеми и някои възможни бъдещи насоки.

2. За кризата на някои традиционните производства в аграрния сектор. Сборник със статии по случай 65 годишнината на проф. д-р Ив. Марков. В. Търново. 2017. (в съавторство – втори автор Емилия Патарчанова). 247-259.

Актуалността на изследването произтича от обекта и предмета му, които са свързани с основната линия в развитието и актуалното състояние на утвърдени земеделски производства, засегнати силно от промените в сектора в последните две десетилетия. Анализирани са производствените и пространствени предизвикателства в развитието на производството на зеленчуци и плодове, както и на животновъдството у нас.

Дефинирани са основните отличителни характеристики на тези кризисни земеделски дейности и са изяснени някои от водещите фактори, които са причина за тяхното негативно развитие. Изведени са необходимите мерки за създаване на нова национална и европейска политика за специализирана подкрепа на тези производствени направления на аграрния сектор.

3. (Р)еволуция на земеделието – хидропонното производство – географски реалности и перспективи. Сборник „География и приятели“ в чест на 60 годишнината на проф. д-р В.Бояджиев. София. 2016. 622-635.

Статията прави опит да насочи изследователското внимание в аграрната география към един на пръв поглед отраслов въпрос, който обаче все по-отчетливо ще придобива важно място в организацията на стопанския профил на редица градски и други локалитети. Последователно са изяснени същността, значението, възникването и развитието хидропониката в земеделско производство.

Направен е хронологичен и пространствен анализ на чуждия и български опит в тази стопанска дейност. Изследвана е отрасловата структура и производствените технологии в съвременното състояние на хидропонното земеделие, откроявайки основните му предимства и недостатъци, както и неговата роля в бъдещото пространствено и стопанско развитие.

4. Проблеми на локалното развитие на малките общини и селища. ГСУ, кн. 2 - География, Т. 108 , София, 2015. 275-286.

В статията се прави преглед на основните групи проблеми в локалното развитие на малките общини и селища в страната. Изследователският интерес е насочен към финансово-бюджетните ограничения, с които се налага да се справят тези общности при осъществяването на основните си функции. Специално място е отделено на състоянието на инвестиционният процес и ролята му в локалното развитие на общините.

В анализа се акцентира върху ресурсната и инфраструктурна недостатъчност, които силно лимитират динамиката на социално-икономическите процеси. Изтъкнато е негативното влияние на задълбочаващи се проблеми като: липса на административен капацитет, влошени характеристики на демографския потенциал, увеличаващ се дял на необработваеми земи, намаляващи или изчезващи производствени дейности от вторичния и дори от първичния сектори и др. Като сериозен проблем е очертан niskият

дъл на реализираните проекти по европейските оперативни програми, както и увеличаващата се диспропорция между общинските центрове и съставните им селища в тази посока.

5. Role and Place of Alternative Tourism Development in Mountain Areas. Journal of Settlements and Spatial Planning. Special Issue 1/2012 Print ISSN: 2248-2499. Online ISSN-L: 2069-3419. Edited by: Centre for Research on Settlements and Urbanism. Published by: Cluj university press. 2012. 149-155.

В статията се прави анализ на ролята и мястото на алтернативните туристически дейности в планинските райони на България и се оценява техния потенциал като фактор за устойчиво локално и регионално развитие. Изяснени са същностните характеристики на алтернативния туризъм. Специално място е отделено на анализа на неговото съвременно състояние, проблеми и перспективи.

На основата на извършеният SWOT анализ и разработения графичен модел е определена и бъдещата стратегия за развитие. Чрез пространствен анализ на организацията на алтернативния туризъм и неговата продуктова специализация е направена регионализация в рамките на планинските територии в страната.

6. Agricultural mountain areas in Bulgaria - problems, challenges, decisions. Journal of Settlements and Spatial Planning. Volume 1, Issue 2/2010 Print ISSN: 2248-2499. Online ISSN: 2069-3419. Edited by: Centre for Research on Settlements and Urbanism. Published by: Cluj university press. 2010. 145-150.

Проучването представя анализ на актуалните реалности в развитието на аграрния сектор в планинските райони. Изяснена е ролята и силната зависимост от ограниченията, наложени от географската среда в планините върху земеделието, което в повечето случаи е основната икономическа дейност в тях и поставя печат върху цялостния им профил и ефективността на производствените дейности.

Дефинирани са основните пространствени и организационни проблеми, и предизвикателства пред сектора. Посочени са някои решения, които биха могли да запазят природните пейзажи и уникалните културни ландшафти в планините при оползотворяването на техните ресурси и устойчивото икономическо развитие в тези райони.

7. Език и говори в Северозападните Родопи – география на генезиса и фонетичните особености. Сборник в чест на д-р Т. Балкански, „Приатели за науката” . ИК „Знак-94”. В. Търново, 2009. 270-275.

В изследването се изяснява влиянието на географския фактор за генезиса на езика и местните говори, тяхното богатство и характерни фонетични особености, изразяващи идентичността на Северозападните Родопи в лингвистично отношение. Анализирани са пространствените различия в отделните селища и са изтъкнати възможностите за тяхното превръщане в антропогенен ресурс, който да се съхрани и икономизира в бъдещото развитие на района.

8. Теоретико – методологични основи и развитие на регионалните географски изследвания. ГСУ, ГГФ, кн. 2 - География, т. 98, 2007. 173-182.

В статията са изяснени основните моменти в теорията и методологията на регионалните географски изследвания, които се налагат от съвременната пространствена диференциация в развитието на природата и обществото. Предложен е алгоритъм за регионално географско изследване с цел разкриване пространствената идентичност и разнородната вътрешна структура на отделните териториални образувания, функциониращи като система. Поставен е акцент на анализа на взаимодействието между подсистемите и изграждащите ги компоненти, отчитайки ефективността от функционирането на пространствената система в социално, икономическо и екологично отношение. Направен е хронологичен анализ на развитието на регионалните географски изследвания в рамките на географската наука, цитирайки мнения на нейни представители от различните географски школи.

9. Основни етапи в процеса на стратегическото планиране на местното развитие. Юбилеен сборник “Географията – вчера, днес, утре”, УИ “Св. Кл.Охридски”, С., 2004. 273-279.

Утвърдено е мястото на стратегическото планиране като основен методически подход в управлението и развитието на територията. Направен е анализ на трите основни етапа в стратегическото планиране (подготовка, разработване и реализация на стратегията за местно развитие). Изяснени същностните характеристики на всеки един от етапите и задължителните компоненти, които се включват в него.

10. Географска идентификация на индустриално-депресивните райони в България. ГСУ, ГГФ, кн. 2 - География, т. 93, 2003. 241-253.

В статията е направен опит за пространствена идентификация на индустриално депресивните райони в България. Анализирани са европейският опит в това направление и на тази основа съставена система от критерии и показатели, чрез които са групирани общини във връзка със степента на депресивност на тяхната индустриална икономика. Изяснени са основните принципи, стоящи в основата на определянето на границите и териториалният обхват на районите. Изведени са някои основни обобщения и изводи, произтичащи от техните отрасли и териториални особености и проблеми.

11. Развитие и географски особености на аграрната реформа в България. ГСУ, ГГФ, кн. 2 - География, т. 92, 2003. 283-293.

В изследването е направен кратък обзор на развитието на аграрната реформа в България. Основно място в анализа е отделено на поземлената реформа, която е най-важната ѝ част и нейна естествена пространствена основа. Изяснени са някои географски особености в развитието на процеса по възстановяване на земеделските земи, който играе съществена роля в направлението и дълбочината на процесите, протичащи в аграрния сектор. Направени са изводи, които очертават основните причини за регионалните различия в хода на аграрната реформа.

12. Географски анализ на политиката за регионално развитие на индустриално депресивните райони в България. Сборник статии "Основни проблеми на географското образование във ВУЗ (в контекста на регионалната политика и регионалното развитие на България). СА " Д. Ценов", СУ „Св. Кл. Охридски”, БГД, Академично Издателство "Ценов". Стр. 158 – 167, Свищов. 2001. 158-168.

В статията са изведени са основните принципи на политиката за интегрирано пространствено развитие на индустриално депресивните райони. Разработени са главните приоритети като са посочени техните времеви и пространствени параметри и отчитат регионални им особености. Посочени са конкретни отраслово-производствени, организационни, нормативни и управленски мерки, чиято реализация стои в основата на провеждането на ефективна интегрирана политика за развитие на индустриално депресивните райони.

13. Класификация на проблемните територии в Югозападна България. ГСУ, ГГФ, кн. 2 - География, т. 91, С., 2001. *(в съавторство – втори автор Емилия Патарчанова).* 251-262.

На основата на приложението на процесния и функционален подход в хода на регионализацията на пространството е направен опит да бъдат класифицирани проблемните райони в конкретна територия – Югозападна България. Освен идентификацията и характеристиката на основните проблеми на различните типове райони в изследването се предлагат конкретни решения на някои от тях, които могат да послужат за модел при разработването и провеждането на бъдещата политика в подобни територии, отчитайки натрупания опит, съобразявайки се с географските им специфики.

14. Регионални аспекти на трансграничното сътрудничество между България и Македония. ГСУ, ГГФ, кн. 2 - География, т. 90, УИ „Св. Кл. Охридски”, 2000. 207- 218.

В статията е направен обзор и оценка на западноевропейските страни в областта на трансграничното сътрудничество. Наред с това се търси мястото в този процес на страните от Централна и Източна Европа в новите геополитически и икономически условия на континента и в частност на Балканския полуостров.

Основно място в изследването заема анализа на регионалните аспекти на трансграничните интеграционни процеси между България и Македония, отчитайки историческото развитие, съвременното състояние и бъдещите намерения на различните субекти на това сътрудничество. Изведени са основните териториални направления и социално-икономически области в развитието на трансграничното сътрудничество в изследваната територия.

15. Съвременен етнодемографски облик и процеси в развитието на населението и селищата в Чепинския край. Списание “Проблеми на географията”, Изд. БАН., кн. 2, 1996. 22-32.

Изследването разкрива пространствените особености в съвременното състояние на населението и селищата в Чепинския край като една специфична териториална област, формирана в резултат на сложни историко-географски фактори и процеси. Анализирани са условията и факторите влияещи върху техния генезис и развитие. На основата на утвърден алгоритъм са анализирани демографските показатели при

отчитане влиянието на етнорелигиозните особености на населението и техните пространствени различия. От направените конкретни изводи са изведени необходимите действия като елемент на бъдещата демографска политика.

III. ДОКЛАДИ В ЧУЖБИНА

1. Contemporary Theoretical And Methodological Aspects of the Studies and Development Models of Peripheral Areas. The 6-th Edition of the International Conference “Rural Space and Local Development”, “Peripheral Rural Areas between Certain Existence and Uncertain Development”, July 23-27, Cluj-Napoca, Romania, 2014. (в съавторство – втори автор Emilia PATARCHANOVA). p. 95-100.

В изследването е изяснена същността на проблема „център-периферия”. Направен е преглед на подходите, моделите и концепциите за развитие на периферните райони, както и на практиките в общността и в някои европейски страни. Анализирани са някои аспекти в политиката в България спрямо такива територии, отчитайки пространствените ѝ особености и допуснатите грешки в нея. Изведена е необходимостта от конкретни мерки, които да активизират ендегенния потенциал на периферните райони за активизиране на процеса на тяхната пространствена интеграция.

2. The mountain regions in Bulgaria - theory, methodology and practice. International symposium “Problems and perspectives of hilly-mountain areas”, Ohrid, Macedonia, 12-15th September, 2013. 63-72.

Изследването анализира планинските райони в България, като много съществена част от националната територия, представляваща сериозен научен, управленски и публичен интерес.

Представен е кратък преглед на: научните изследвания на планинските райони; промените в нормативната база и планово-стратегическата документация, свързана с делимитацията и развитието на тези територии. Очертани са някои съвременни географски и управленски предизвикателства и рискове, стоящи пред публичните институции, регионалните и местни общности. Предложени са някои конкретни управленски решения, за устойчиво интегрирано развитие на планинските райони в България.

3. Mountain regions economy – the sustainable area development challenges it faces. International Scientific Symposium “Geography And Sustainable Development” - Macedonian Geographical Society. Ohrid, Macedonia, 2009. 367-374.

В проучването е направен актуален анализ на основни социално-икономически характеристики в развитието на планинските райони в Европа. На базата на извършения секторен анализ на заетостта в икономическите дейности са изведени основни проблеми и техните пространствени различия в двете основни групи страни (стари и нови членки на ЕС). Дефинираните стопански реалности се определят като сериозно предизвикателство, което налага разработването и прилагането на адекватни политики на диверсификация и реструктуриране на общинските икономики, при ефективното и същевременно щадящо използване на местните ресурси, особено в условията на техния растящ глобален дефицит.

4. The unemployment in the mountain regions (on the example of the municipalities of Velingrad and Rakitovo). Први конгрес српских географа. Сокобаня – Србия, 2006. 813-820.

В изследването са анализирани два от най-важните социални въпроси от развитието на планинските райони заетостта и безработицата. Чрез обекта на проучването - две планински общини, намиращи се в териториално съседство и на основата на тяхната демографска и икономическа характеристика се открояват пространствени различия в тези процеси, които са характерни за редица други подобни територии. Изведени са необходимите мерки по отношение на политиката по заетостта в планинските райони.

5. The services crises in rural areas. The III International conference on rural space and local development, Cluj – Napoca, Micesti, Turda – Romania, 2006. 377-385.

Анализирани са основни характеристики на най-важните социални услуги (образование и здравеопазване) в руралните райони в България. Направен е преглед на различията в обхвата и качеството на образователната система в тези територии, и е изтъкната необходимостта от свързването на образованието с пазара на труда.

Специално място е отделено на въпроса за затварянето на училища в селата и съхраняването на тяхната идентичност като основа за бъдещо развитие. Анализирано е състоянието на здравеопазването и здравния статус на населението в руралните райони след извършването на здравната реформа. Базирайки се на направените обобщения и

изводи са направени конкретни предложения за управленски решения и мерки за излизане от кризата в социалните услуги в тези райони.

6. Territorial organization and management of the development of the rural regions in Bulgaria. Scientific symposium with international participation “Rural areas in the modern development conditions”. Ohrid, Macedonia, 2006. 785-794.

В изследването са анализирани актуални въпроси, свързани с локалната и регионална организация на руралните райони в България. Специално място в проучването е отделено на Националната селска мрежа като основна управленска структура в развитието им и естествена част от Европейската мрежа. Изяснени са етапите в създаването на тази организационна структура, нейните органи, задачи и източници на финансиране.

7. Actual problems of the regional development of the agriculture in Bulgaria. The II International conference on rural space and regional development, Cluj – Napoca, Baja Mare – Romania, 2003. (в съавторство – първи автор Veselin Boiadjiev).49-54.

Проучването е посветено на актуални въпроси в развитието на българското земеделие на прага на членството на страната в ЕС. Анализирани са последните две десетилетия на дълбоки промени в аграрния сектор. Открити са техните същностни характеристики и причините за настъпилата криза в земеделското производство. Направен е преглед на възможностите пред сектора в предприсъединителния период и на предизвикателствата и проблемите в прехода от планово към пазарно ориентирано земеделие.

8. Съвременни географски параметри на интеграцията между Република България и Република Македония. Сборник доклади от II конгрес на географите на Р Македония, Охрид, 2000 (в съавторство – втори автор Емилия Патарчанова). 372-378.

Направен е преглед на интеграционните процеси на страните от Централна и Източна Европа в новите геополитически и икономически условия на континента и в частност на Балканския полуостров. В анализа специално място заема изследването на регионалните аспекти на трансграничното сътрудничество между България и Македония в исторически план, като съвременно състояние и перспективи

на този процес. Дефинирани са главните пространствени направления и области от взаимен социално-икономически интерес в развитието на трансграничното сътрудничество в двата гранични района.

III. ДОКЛАДИ В БЪЛГАРИЯ

1. Пространствен анализ на експортният агробизнес на България. Сборник доклади научна конференция „Географски аспекти на планирането и използването на територията в условията на глобални промени. Вършец 23-25.09.2016. Изд. БГД и фондация „ЛОПС”, 2016. 335-344.

В изследването са анализирани отрасловата и пространствена структура на експортния агробизнес на страната, както и тяхното изменение в хронологичен план. Изясняват се причините за съвременната организация и възможностите за бъдещо развитие. Акцент е влиянието на пълноправното членство на страната в ЕС, върху активизирането на стопанските процеси и тяхната продуктова и териториална проекция. Изтъкната е ролята на някои геополитически процеси, за стагнацията в развитието на търговията в сектора през последните години.

2. Диверсификацията на икономиката като фактор за устойчиво локално развитие. Първи международен научен и бизнес форум „Устойчиво регионално развитие в България“, 8-9 ноември, София. 2015. 65-71.

Изследването изяснява ролята на икономическата диверсификация като един от основните фактори за устойчивото развитие на местните общности. Обект на изследването са предимно малки неформални териториални образувания, сред които значително място заемат селските райони. Проучени са основните принципи на устойчивото интегрирано местно развитие. Анализирани са основните характеристики на диверсификацията на местната икономика, възможните подходи, насоки и инструменти, чрез които тя може да бъде реализирана.

3. Пространствена диференциация на планинските райони. Сборник доклади от Юбилейна научно-практическа конференция “България на регионите”, Пловдив, 2012. 39-44.

В изследването е извършен географски анализ на пространствената диференциация на планинските райони в Европа. Последователно са анализирани географските особености в относителния дял на планинските територии в отделните

страни и дела на населението живеещо в тях. Специално място е отделено на анализа на планинските общини, които са категоризирани в няколко основни групи в зависимост от дела на планинските земи в тяхната територия. Изяснени са особеностите в териториалното разпределение на населението в планинските общини.

4. Икономически профил на общините от западното Краище. Сборник доклади от научна конференция ”135 години от рождението на чл. кор. Ст. Захариев” с. Трекляно. 2012. 42-58.

В проучването е изяснен съвременния административно-териториален обхват на Западното Краище. Изяснени са характерните особености, определящи икономическия облик и развитието на целевия регион. Извършен е подробен пространствен и секторен анализ на стопанския профил на административните образувания в изследваната територия.

5. Интегрирано териториално развитие и стимулиране на икономическите дейности от третичния сектор в планинските райони (методологични аспекти). Сборник доклади от Международна юбилейна научна конференция „Икономиката и управлението в XXI век – решения за стабилност и растеж” . Свищов. 2011. 522-529.

Изследването е посветено на изясняването на някои методологични аспекти при анализа на интегрираното развитие на планинските райони и стимулирането на дейностите от третичния сектор на стопанството им. Идентифицирани са индикаторите представящи състоянието на услугите от общ икономически и социален интерес в планинските райони. Определено е оптималното минимално ниво на тези услуги. Направен е преглед на добрите практики и иновативни модели, които могат да се приложат в тези територии. Изяснени са възможностите за развитие на нови дейности в интерес на местните общности.

6. Алтернативният туризъм в планинските селища на Западните Родопи. Сборник доклади от научна конференция “Възможности и проблеми за развитието на алтернативни форми на туризъм в малките селища на страната” , Пловдив, 2011. 43-58.

В доклада са изяснени основните характеристики и особености на алтернативен туризъм. На тази основа е направен обобщен географски анализ на възможностите за

развитието и специализацията му в планинските селища на Западните Родопи, както и ролята му за локалното и регионално развитие на територията им.

7. За приложението на някои пространствени модели в медикогеографските изследвания. Сборник доклади от международен конгрес по медицинска география . София. 2010. 135-140.

В доклада са представени някои от проучванията на географите по различни актуални медикогеографски теми и използваните от тях пространствени модели при изследванията на географското разпространение на различни явления, в частност на епидемичните вълни на обществено значими заболявания. Изяснени са: същност, видове и начини на проявление на пространствената дифузия; приложението на някои дифузионни модели и пространствени стратегии за контрол на епидемичното разпространение.

8. Пространствени предизвикателства пред образованието в селските райони. Сборник доклади от научно-практическа конференция „Отрасловото многообразие – условие за устойчиво развитие на селските райони”. ВУЗК. В. Търново. 2009. 114-122.

В изследването е анализирано съвременното състояние на образованието в селските райони и в резултат на това образователното равнище на населението в тях. Идентифицирани са основните пространствени предизвикателства пред образователната система в тях. Изяснена е тясната връзка между нивото на образование и възможностите за трудова реализация. Очертани са перспективите за устойчиво развитие на селските райони и мястото на образованието и квалификацията на живеещите и/или работещи в тях.

9. Организация на здравното обслужване в Пазарджишка област – пространствени особености и предизвикателства Сборник доклади от научен симпозиум с международно участие „Природа – Здраве”. София. 2009. 97-104.

В изследването е направен анализ на системата на здравеопазване в Пазарджишка област. Анализирани са пространствените особености в организацията на доболничната и болничната помощ в областта. Направен е географски анализ на характеристиките на основните елементи на системата и са идентифицирани предизвикателствата пред съвременното и бъдещо развитие на здравното обслужване.

10. Проблеми на регионалното развитие на индустриално депресивните райони в България. International Scientific Conference “Mathematics and Natural Sciences”. SWU “Neofit Rilski”, Blagoevgrad. 2005. 278-283.

В проучването са дефинирани основните групи проблеми на регионалното и локално развитие на индустриално депресивните райони в България. При групирането на проблемите в четири основни направления: икономически, демографски /трудови/, инфраструктурни и екологични са изяснени техните пространствени особености, общи черти и различия в отделните райони.

11. Съвременни аспекти на политиката за развитие на селските райони в България. Сборник доклади от юбилейна научна конференция, Свищов, 2004. 235-240.

Изследването е посветено на прегледа на съвременната политика за развитие на селските райони. Последователно са анализирани нейните основни направления като е акцентирано на онези, които се нуждаят от специално отношение поради сериозната криза в тях. Специално внимание в анализа е обърнато на инфраструктурата, социалните и в частност демографски процеси. Предложени са конкретни мерки с отраслов и пространствен характер, които да бъдат включени в програмите за развитие на селските райони, за да се реализира ефективна интегрирана политика.

12. Оценка на агропроизводственият потенциал за развитие на алтернативното земеделско производство в община Кърджали. Сборник доклади от юбилейна научно-практическа конференция “Ресурсен потенциал на Родопите”, Смолян, 2002. 38-42.

В доклада е направен кратък преглед на програмни и нормативни документи за развитие на алтернативно земеделие в райони с типичен монокултурен аграрен профил. Изяснени са пространствените особености на земеделското производство в община Кърджали и възможностите за неговата продуктова диверсификация. Предложени са конкретни алтернативни земеделски производства и дейности, за които в изследваната територия има достатъчно условия и ресурси.

13. Anthropogeographical characteristics in demographic and village development of Chepino region for the period of 1878-1946. , International conference “Ethnoses and

cultures on the Balkans". Trojan 23-26.08.2000. Editor: Dr. T. Spiridonov, Publishing „DIOS”, 2000. 153-162.

В изследването хронологично са проучени основните промени в броя, движението и структурата на населението в Чепинския край на основата на анализа на техните показатели през последната четвърт на 19 и първата половина на 20 век. Изяснени са пространствените и времеви различия в развитието на селищата през периода и етнорелигиозните им особености.

14. Терминологична основа на географските проучвания и организацията на проблемните територии. Сборник доклади от международна научна сесия “50 години ГИ на БАН”, Изд. БАН, С., 2000. 436-443.

В доклада са представени опита и идеите за регионализация на пространството на различни териториални равнища. Изяснени са терминологичните и понятийни особености при дефинирането на видовете проблемни територии (райони). Проследено е хронологичното развитие на идеите в това направление на обществената практика на европейско, национално, регионално и локално равнище като са изведени основните различия в тях.

15. Подходи и инструменти в стратегиите за регионално развитие. „География и Туризм” - сборник доклади от научна конференция - Китен 2000, УИ „Св. Климент Охридски” , С., 2002. 83-88.

В изследването се прави анализ на методическият инструментариум в процеса на разработване на стратегическите и планови документи, които обслужват процеса на регионално и локално развитие. Съществено място в анализа е отделено на SWOT анализа като важен елемент от процеса на проучване на началното състояние на териториалните общности, които са обект на планиране и определяне на стратегията им за развитие. Дефинирани са двата фундаментални подхода за оздравяване и стабилизиране на местната икономика.

16. Географски тенденции в пространствено-териториалното развитие на централните и периферните райони в България. Сборник доклади от научно-практическа конференция с международно участие “Проблемът “център - периферия” - нов поглед, нова политика”. В. Търново, съставител Н. Янкова, под редакция на В. Аличкова, Изд. „Горекс Прес”, София, 1998. 35-42.

Проучването е посветено на анализа на основните видове неформални пространствени образувания в България. Изяснени са причините за динамичното развитие на централните райони и негативното състояние на различните периферни територии в националното пространство. Предложени са конкретни насоки за бъдещо развитие на тези териториални общности, произтичащи от дефинираните проблеми и отчитащи техния ресурсен потенциал.

17. Актуални проблеми на организацията и управлението на териториалните ресурси в обхвата на международните инфраструктурни коридори. Сборник доклади от международна научна конференция “100 години география в Софийския университет”, стр. 229-237, УИ „Св. Кл. Охридски” , С., 1998. 229-237.

В доклада се изследва актуалното състояние на териториите в пространствения обхват на големите инфраструктурни коридори. Изяснени са важни проблеми, свързани с използването на поземлените и минерални ресурси в изследваната територия. Предлагат се конкретни нормативни промени за компенсиране на засегнатите интереси на отделните заинтересовани страни при процеса на изграждане и експлоатация на основните инфраструктурни съоръжения или друга съпътстваща инфраструктура. Начертана е стратегия за действие с оглед постигането на ефективни управленски резултати.

18. Етногеографски особености на топонимията и антропонимията в Чепинския край. Сб. докл. от I международен симпозиум “Ономастично и етнолингвистично пространство на езика”- в чест на Проф. Николай Ковачев, т. II, Изд. „ Знак 94”, В. Търново, 1996 . 63-68.

Изследването е насочено към анализа на влиянието на генезиса и етногеографското развитие на Чепинският край върху формирането и развитието на топонимията и антропонимията в изследваната територия. Изяснени са пространствените особености в произхода на различни лични и фамилни имена, названия в отделните селища и местности, отчитайки етнорелигиозното влияние върху този процес. Недвусмислено е доказан преобладаващо българският характер на изследваната територия.

IV. ДРУГИ

1. Енциклопедия „Пазарджик и Пазарджишка община”, Изд. „ Белопринт ООД”, Пазарджик, 2011.

Информативният характер на изданието предопределя съдържанието на включените статии, които изследват стопански, политико-управленски, исторически, екологични и др. елементи от развитието и съвременно състояние на град Пазарджик и неговата община.

2. По-истински за изборите във Велинград. В. „Земеделско знаме”, от 10.05.2005,

http://www.zemedelskozname.com/Isprateni_materiali/Patarchev_04.11.05.htm. 1-5.

Изследването е посветено на анализа на влиянието на географската среда върху процеса на организация и провеждане на местните избори в община Велинград. Анализирани са пространствените (локални) различия в изборните резултати като са изяснени причините за съответните електорални нагласи, чрез проучването на влиянието на различни социални, икономически и политически фактори.